

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **R. R.**, zastoupený JUDr. Filipem Štípkem, advokátem se sídlem Hradiště 96/6-8, Ústí nad Labem, proti žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje**, se sídlem Velká Hradební 3118/48, Ústí nad Labem, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 10. 2016, č. j. 5369/DS/2016, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, ze dne 1. 10. 2018, č. j. 75 A 1/2017 – 37,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 21. 10. 2016, č. j. 5369/DS/2016, zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Ústí nad Labem, odboru přestupků v dopravě (dále jen „správní orgán I. stupně“), ze dne 5. 9. 2016, č. j. MM/OPD/ODN/38149/2016/R. Tímto rozhodnutím byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4. zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o silničním provozu“), kterého se dopustil tím, že dne 24. 4. 2016 v 08:41 hodin při řízení motorového vozidla zn. MERCEDES BENZ

reg. značky X na silnici D8 ve směru na Teplice překročil nejvyšší dovolenou rychlost stanovenou zvláštním předpisem, když mu byla radarem v úseku, kde je nejvyšší dovolená rychlost 130 km/h, naměřena rychlost 146 km/h, po odečtení odchylky ± 3 % tedy nejméně 141 km/h, a dále pak tím, že při řízení stejného motorového vozidla dne 24. 4. 2016 v 08:54 hodin na silnici č. R63 ve směru na Teplice překročil nejvyšší dovolenou rychlost stanovenou zvláštním právním předpisem v úseku, kde je nejvyšší dovolená rychlost 110 km/h, přičemž naměřeno bylo 118 km/h, po odečtení odchylky ± 3 % tedy nejméně 114 km/h. Žalobce tedy překročil zákonem dovolenou rychlost v prvním případě o 11 km/h a ve druhém o 4 km/h. Svým jednáním tak porušil ustanovení § 18 odst. 3 zákona o silničním provozu a dopustil se přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4. téhož zákona. Za tento přestupek byla dle ustanovení § 125c odst. 5 písm. g) zákona o silničním provozu žalobci uložena pokuta ve výši 2000 Kč. Dále mu byla uložena povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1000 Kč.

[2] Žalobce podal proti napadenému rozhodnutí žalobu u Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“), který ji zamítl rozsudkem ze dne 1. 10. 2018, č. j. 75 A 1/2017 - 37. Krajský soud na rozdíl od správních orgánů posoudil jednání žalobce jako pokračující přestupek sestávající ze dvou útoků dle § 116 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů. Konstatoval, že využití principů trestního práva týkajících se trvajících, pokračujících a hromadných trestných činů ostatně setrvale judikoval i Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2014, č. j. 8 As 33/2014 - 39 a 12. 7. 2017, č. j. 6 As 116/2017 - 53). Odpovídající právní úprava byla pak následně legislativně zakotvena i do nové právní úpravy v oblasti přestupků, a to do zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (viz § 7, § 37 či § 40 tohoto zákona).

[3] Krajský soud dále uvedl, že skutečnost, že žalobce svojí jízdou nepřiměřenou rychlostí neohrozil žádné další účastníky silničního provozu, nýbrž potencionálně pouze svoji osobu, je za situace, kdy zákon ukládá účastníkům silničního provozu chovat se v silničním provozu tak, aby minimalizovali i nebezpečí jim hrozící, irelevantní. Vyšší rychlost totiž zákonitě znamená i vyšší ohrožení účastníků silničního provozu a ani argumentace žalobce, že jediný, koho ohrozil svou nebezpečnou jízdou, byl on sám, není okolností vylučující protiprávnost projednávaného skutku. Je-li totiž zákonnou povinností žalobce a dalších účastníků silničního provozu nepřekračovat dovolenou rychlost za jakékoli situace, čili i v omezeném provozu, pak je projednávaný přestupek spáchán vždy, je-li takové omezení rychlosti překročeno. Účastník silničního provozu se musí řídit dopravním značením, i když se mu to jeví jako nevhodné, nepohodlné a neúčelné, a porušení povinnosti řídit se dopravním značením není přestupkem pouze v případě okolností upravených v příslušných právních předpisech (např. v případě krajní nouze a nutné obrany dle § 2 odst. 2 dřívějšího a pro věc relevantního zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, dále jen „zákon o přestupcích“). Ty žalobce netvrdil a ani nevyplývají ze správního spisu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 57/2009 - 51). Ke spáchání přestupku došlo v době účinnosti nové právní úpravy, a povinností žalobce tak bylo řídit se platnou právní úpravou, a to i za situace, že by k překročení rychlosti v době účinnosti předchozí právní úpravy nedošlo. Neznalost zákona, čili platné právní úpravy, totiž žalobce v duchu staré právní zásady *ignorantia legis (iuris) non excusat* neomlouvá.

[4] K námitce žalobce týkající se nesprávného nastavení měřicího zařízení Policie ČR v případě prvního přestupku krajský soud uvedl, že policie pouze opatřuje podklady pro hodnocení správního orgánu, zda byl spáchán přestupek. Hranice nastavená u měřicího přístroje pak v případě, že měří správně, není rozhodující. Z tohoto postupu policie nelze dovozovat žádné závěry relevantní pro probíhající správní řízení. Správní orgán I. stupně i žalovaný se tak správně zabývali pouze zjištěným skutkovým stavem na základě řádně fungujícího kalibrovaného měřicího přístroje. Ostatně ani žalobce sám nikdy nenamítal, že by výsledek měření neodpovídal skutečnosti.

II. Kasační stížnost

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) v kasační stížnosti podané v zákonné lhůtě uplatnil důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[6] Stěžovatel se neztotožňuje se závěrem krajského soudu, že v jeho jednání lze spatřovat pokračující přestupek. O pokračující přestupek nemůže jít již z toho důvodu, že druhé jednání (tj. překročení maximální dovolené rychlosti o pouhé 4 km/h) kvůli absenci materiálního znaku přestupku vůbec přestupkem být nemůže. I v případě prvního skutku (překročení maximální dovolené rychlosti v úseku s dovolenou rychlostí max. 130 km/h) dle názoru stěžovatele nedošlo k naplnění materiálního znaku přestupku, byť bylo překročení rychlosti vyšší než v případě druhého jeho jednání. Stěžovatel má za to, že se krajský soud nedostatečně vypořádal s materiální stránkou věci, stejně jako se s ní nedostatečně vypořádaly správní orgány před ním.

[7] Podle názoru stěžovatele pak krajský soud v podstatě přešel, resp. bagatelizoval problematiku jednání zasahujících policistů, spočívající v nastavování různých odchylek od měřené dovolené rychlosti ve dvou různých případech. Podle stěžovatele z tohoto vyplývá, že je to v podstatě policie, která určuje, kdy nebude překročení nejvyšší dovolené rychlosti ještě stíhat jako přestupek, a kdy naopak bude.

[8] Stěžovatel proto navrhl zrušit rozsudek krajského soudu a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

[9] Žalovaný se ztotožnil se závěry krajského soudu a navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[11] Kasační stížnost není důvodná.

III. 1 Materiální stránka přestupku

[12] Podle § 2 odst. 1 o přestupcích *(p)řestupkem je zaviněné protiprávní jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně*. Z tohoto ustanovení vyplývá, že znaky přestupku jsou stanoveny zákonem, přičemž přestupek je vymezen materiálním a formálním znakem, které musí být naplněny současně. Materiální znak přestupku spočívá v tom, že zaviněné protiprávní jednání porušuje nebo ohrožuje zákonem chráněné zájmy společnosti. Zákon o silničním provozu chrání bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích, tj. důležitý společenský zájem. Nejvyšší správní soud v této souvislosti stejně jako krajský soud poukazuje na svůj rozsudek ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008 – 45, v němž vyslovil, že *„(j)ednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžné se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti“*.

[13] Jak již Nejvyšší správní soud dovodil např. v rozsudku ze dne 12. 2. 2015, č. j. 3 As 92/2014 - 32, *„(f)ormální znaky přestupkového jednání jsou koncipovány tak, aby naplňovaly v běžných případech i znaky materiální. Pouze v případě, kdy existují významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, nedojde k naplnění materiálního znaku přestupku a takové jednání potom nemůže být označeno za přestupek.“* Stěžovatel svým jednáním naplnil skutkovou podstatu vytýkaného přestupku ve všech jeho znacích, přičemž nebyly přítomny významné okolnosti, které by vyloučily, aby byl stěžovatelovým jednáním porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti. Stěžovatel překročil nejvyšší dovolenou rychlost stanovenou zvláštním právním předpisem, přičemž k naplnění skutkové podstaty přestupku postačuje potenciální hrozba ohrožením, aniž by k následku skutečně došlo (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2012, č. j. 1 As 118/2012 - 23).

[14] Námitka stěžovatele tak není důvodná, neboť stěžovatel svým jednáním naplnil formální i materiální znaky přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 zákona o silničním provozu. Účastník silničního provozu se musí řídit dopravním značením. Porušení povinnosti řídit se dopravním značením není přestupkem pouze v případě okolností upravených v příslušných právních předpisech (např. v případě krajní nouze a nutné obrany dle § 2 odst. 2 zákona o přestupcích).

[15] V daném případě, jakkoli obecně by o tom bylo možno pochybovat, lze materiální stránku přestupku shledat ještě naplněnou i u druhého ze zjištěných útoků na zájem chráněný zákonem, tedy u překročení nejvyšší dovolené rychlosti o pouhé 4 km/h za běžného provozu a běžných povětrnostních a jiných relevantních, typicky konkrétních dopravně bezpečnostních podmínek (to je presumováno, jelikož nebylo zjištěno, že by provoz či podmínky byly neobvyklé, a ostatně to bylo stěžovatelem i v řízení před krajským soudem tvrzeno). Je tomu zejména proto, že krátce předtím byl stěžovatel přistižen při překročení nejvyšší dovolené rychlosti o hodnotu už podstatněji (11 km/h), byť ani v prvním případě nikterak závažnou vzhledem k běžným rychlostem jízdy po dálnici v mezích rychlostních limitů. Stěžovatel měl po upozornění v podobě přistižení věnovat dodržení nejvyšší dovolené rychlosti větší pozornost.

[16] Rovněž změna nejvyšší dovolené rychlosti jakožto důsledek změny právního statusu konkrétní pozemní komunikace (k tomu došlo, což nebylo mezi stranami sporné, od 1. 1. 2016, tedy jen necelé čtyři měsíce před dnem přestupkového jednání, u silnice R63 v úseku

od řehlovické mimoúrovňové křižovatky s D8 do Teplic, aniž by zároveň došlo k technickým úpravám této silnice patrným běžnému uživateli) může za určitých podmínek snížit nebezpečnost jednání pachatele pod hranici, kdy dochází k porušení nebo ohrožení zájmu společnosti ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o přestupcích. V nyní projednávaném případě ale není tento závěr na místě s ohledem na to, že na potřebu patřičného dodržování pravidel o nejvyšší dovolené rychlosti byl stěžovatel upozorněn zastavením policejní hlídkou po prvním „změření“.

III. 2 Pokračování v přestupku

[17] Pokud jde o otázku, zda se stěžovatel dopustil pokračujícího přestupku, je nutno mu dát za pravdu, že tomu tak nebylo. Na závěru o celkové zákonnosti rozhodnutí žalovaného to však nic nemění.

[18] Judikatura Nejvyššího správního soudu doktrinální pojmem pokračujícího přestupku implicitně připustila i v oblasti správního trestání v době před výslovnou zákonnou kodifikací v § 7 nynějšího zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, účinného od 1. 7. 2017, podle něhož *(p)okračováním v přestupku se rozumí takové jednání, jehož jednotlivé dílčí útoky vedené jednotným záměrem naplňují skutkovou podstatu stejného přestupku, jsou spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení, blízkou souvislostí časovou a souvislostí v předmětu útoku*. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2012, č. j. 1 As 49/2012-33, bodě 18, s odkazem na doktrínu trestního práva hmotného uvedl ke znaku pokračování následující: „Dle trestněprávní doktríny je rozhodujícím znakem pokračování v trestném činu, jenž jej odlišuje od opakování trestného činu, že jednotlivé útoky, z nichž každý naplňuje znaky téhož trestného činu, jsou po subjektivní stránce spojeny jedním a týmž záměrem v tom smyslu, že pachatel již od počátku zamýšlí aspoň v nejhrubších rysech i další útoky a že po objektivní stránce se tyto jednotlivé útoky jeví jako postupné realizování tohoto jediného záměru. Dále platí, že jednotný záměr je třeba v trestním řízení dokazovat (Šámal, P. a kol., cit. dílo, str. 1290).“ Z toho pak dovodil, že i v řízení o přestupcích je daný doktrinální (a v trestním právu i tehdy výslovně v zákoně zakotvený) institut použitelný; zjevně přitom soudu postačovalo použít uvedený institut i za tehdejší přestupkové úpravy, jež jej výslovně v zákoně nezakotvila, jako institut doktrinální, přenesený do správního trestání z trestního práva. Problematiku spojenou s přípustností takového přenosu (zákaz analogie v neprospěch údajného pachatele přestupku) soud výslovně neřešil. Stejně tak ve svém rozhodnutí věcně neřešil, zda jednání tehdejšího údajného přestupce, jež mělo spočívat v nedovoleném stání motorového vozidla na jednom a tomtéž vyhrazeném stání ve dvou různých dnech po sobě s odstupem zhruba dvou týdnů, je vskutku pokračováním v přestupku. Vyslovil pouze, že tuto otázku je třeba řešit dokazováním rozhodných skutečností.

[19] Již vůbec tehdy soud neřešil, zda je možné pokračování v přestupku jinou než úmyslnou formou zavinění a zda je možné jako pokračující přestupek například kombinovat úmyslné a nedbalostní porušení dopravních předpisů při takovém typu jednání, kde jsou obě tyto formy zavinění dobře představitelné (např. překročení nejvyšší povolené rychlosti, jízda „na červenou“, jízda v protisměru v jednosměrné ulici apod.).

[20] Jak plyne z nezpochybňované dokumentace skutkového děje, stěžovatel byl poprvé, a sice v 8:41 hod. dne 24. 4. 2016, „změřen“ na dálnici D8 na dálničním kilometru

67 ve směru na Teplice, podruhé pak po 13 minutách na navazující rychlostní komunikaci R63 na silničním kilometru 3,5 rovněž ve směru na Teplice. Mezitím byl po prvním „změření“ policejní hlídkou zastaven a první překročení nejvyšší dovolené rychlosti s ním bylo touto hlídkou řešeno sepsáním oznámení o přestupku. Již z prostého pohledu do obecně dostupných map je patrné, že za uvedenou dobu ujel spolu s dobou řešení prvního překročení nejvyšší dovolené rychlosti vzdálenost mezi místy jednotlivých „změření“. Nic jiného nedělal. Bylo by tedy obecně na místě, pokud by správní orgány dospěly k závěru, že stěžovatel v překračování nejvyšší dovolené rychlosti pokračoval. Jednoduše jel po dálnici a poté po navazující rychlostní komunikaci a ve dvou zjištěných momentech jel rychleji, než bylo na daných místech dovoleno. Usoudit, že šlo o jednotný záměr, by bylo v daném případě důvodné, neboť obě překročení se udála při jedné pokračující jízdě v krátkém časovém odstupu po sobě.

[21] K takovému závěru však správní orgány nemohly dospět pro rozpor s judikaturou, jež vyložila, jak je to s ukončením pokračujícího přestupku a započítáním nového skutku. Podle shora již zmíněného rozsudku č. j. 1 As 49/2012 - 33, konkrétně jeho bodů 21 až 23, pokračující přestupek končí jakýmkoliv úkonem ze strany policejního orgánu nebo příslušného správního orgánu, který přestupek projednává, kterým je obviněný z daného přestupku zpraven o tom, že je důvodně podezřelý z jeho spáchání. Takovým úkonem může být i sepsání oznámení přestupku policejní hlídkou se stěžovatelem, k němuž došlo po zastavení stěžovatele následujícím po prvním „změření“. Je tedy zřejmé, že v daném případě podle judikatury Nejvyššího správního soudu nešlo o jeden pokračující přestupek, nýbrž o dva přestupky.

[22] Tento nesprávný závěr aprobovaný krajským soudem však stěžovateli není na újmu. V daném případě nebyl doktrinální institut pokračování v přestupku použit k tíži stěžovatele, jelikož stěžovatel byl za přestupek postižen v souladu s tehdy účinným § 125c odst. 1 písm. f) bodem 4 zákona o silničním provozu, podle něhož *(f)yzická osoba se dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích při řízení vozidla překročí nejvyšší dovolenou rychlost v obci o méně než 20 km.h⁻¹ nebo mimo obec o méně než 30 km.h⁻¹*. Byl postižen pouze za jeden přestupek, nikoli za dva, a byla mu uložena sankce „uprostřed“ zákonné sazby, jež činila podle tehdejšího § 125c odst. 5 písm. g) zákona o silničním provozu 1500 až 2500 Kč, přičemž stěžovateli bylo uloženo zaplatit 2000 Kč. Stěžovatel samotný překročil v prvním, vážnějším z obou útoků na zájem chráněný zákonem nejvyšší dovolenou rychlost o 11 km/h, tedy rovněž zhruba ve středu intervalu překročení nejvyšší dovolené rychlosti, na nějž se ustanovení § 125c odst. 1 písm. f) bodem 4 zákona o silničním provozu v jeho případě vztahovalo (zprava i zleva otevřený interval s krajními hodnotami 130 a 160 km/h, neboť šlo o překročení nejvyšší dovolené rychlosti na dálnici mimo obec). Na bodové hodnocení otázka pokračování v přestupku neměla vliv, jelikož u druhého útoku na zájem chráněný zákonem (jenž byl samostatným přestupkem) nešlo o delikt bodovaný (viz Přehled jednání spočívajících v porušení vybraných povinností stanovených předpisy o provozu na pozemních komunikacích a počet bodů za tato jednání jakožto přílohu zákona o silničním provozu, podle něhož je jednáním „bodovým“ teprve překročení nejvyšší dovolené rychlosti mimo obec o více než 10 km.h⁻¹). Navíc podle § 123c odst. 2 zákona o silničním provozu platilo a platí, že *(d)opustil-li se řidič více přestupků nebo trestných činů, spáchaných jednáním zařazeným do bodového hodnocení a projednaných ve společném řízení, zaznamenaná příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností počet bodů stanovených pro nejzávažnější z nich*.

III. 3 Technika měření rychlosti

[23] Ohledně druhé námitky týkající se nastavení policejní hlídkou sledované hranice překročení nejvyšší dovolené rychlosti (fakticky tolerance bagatelního překročení) se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje se závěrem krajského soudu. Policie pouze opatřuje podklady pro hodnocení správního orgánu, zda byl spáchán přestupek. V nyní projednávané věci ze spisového materiálu jasně plyne, že stěžovatel překročil nejvyšší dovolenou rychlost. Nastavená hranice pro zahájení měření tak není pro posouzení, zda byl přestupek spáchán, relevantní. Stěžovatel nemá právo, aby nebyl postižen za přestupek, je-li možné, že jiní se jej též dopustili, ale nebyli přistiženi.

IV. Závěr a náklady řízení

[24] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

[25] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. dubna 2020

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu